

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ה' - פרשת יתרו תשפ"ד

אל העם, וקדש אתם היום ומחר, וכבסו שמלתם והיו נכנים ליום השלישי".

רבינו האביר יעקב בספרו 'אלף בינה' מבאר שמהפסוק הזה רואים נקדה חשונה:

מי שמבקש ללמוד תורה ולקום מצוות, מכרח שתהיה בו יראת שמים, ויתנהג בטהרה ובנקיאת.

כי מאחר והוא עומד לעסק בדבר כל כך רחוק וקדוש, כמו התורה, שהיא מתנה מאת הקב"ה בעצמו, לא יתכן שקדשתה של התורה תוכל להכנס בתוך גוף חמרי ומגשם, ללא שיטהר את עצמו קדם.

זה פשר הצויה האמור בפ"ש זו, כי כשבני ישראל התקדשו להר סיני, זה היה ההכנה שלהם לפני שיתחילו ללמוד תורה, ולכן הזהיר אותם הקב"ה באזהרות רבות, כדי שיקדשו את עצמם כראוי, כי רק כך הם יהיו ראויים לקבלת התורה הקדושה.

רבינו האביר יעקב גם מוסיף ומדזיק, מדוע פרט הקב"ה בדבריו 'היום', 'מחר', 'ליום השלישי'? הרי יכול היה לצוות עליהם בקצור: 'וקדש אתם שלשת ימים'?

אלא רצה לרמוז להם שבכל יום הם צריכים להוסיף על עצמם עוד קדשה, גדולה יותר מהיום הקודם, וביום השלישי יוסיפו עוד קדשה חדשה, מעבר לקדשה של היום השני.

זה תנאי הכרחי לקבל את התורה, להתקדש עוד ועוד, להוסיף קדשה על קדשה, ולהיות מוכנים בטהרה לקדשתה של התורה.

יום ששי

תורה חדשה בכל יום

רבינו האביר יעקב בספרו 'אלף בינה' (אות ב"ת) פותח בדברים נפלאים בענין התורה הנלמדת על ידינו בידור הזה:

רגילים לחשוב, שהתורה שנתנה בהר סיני - הן תורה שבכתב וכן תורה שבעל פה - ושמסורה על ידי משה לבני ישראל, היא התורה שאנו לומדים בכל הדורות, עד ימינו.

מסביר רבינו ששעל פי האמת בכל יום נתנת התורה מחדש לאלו שלומדים אותה. כלומר, אותה מתנה שנתנה אז, על הר סיני, נתנת שוב בכל יום ויום מחדש, לכל אדם מיישראל שישב והוה בתורה.

וזה מדק היטב במלה הראשונה של עשרת הדיברות, 'אנכי', כי זה ראשי תבות 'אני נותן כל יום'. ובה רמז הקב"ה לבני ישראל שנתן להם את התורה אז, על הר סיני: דעו לכם, התורה שאני נותן לכם כעת, היא לא מגבלת לשעה זו או לדור הזה בלבד, אלא בכל יום ויום, ובכל מקום ומקום שיהודי ישב ויעסק בה, אני נותן לו את התורה מחדש, וכך הוא מקבל את חלקו בתורה.

יום שלישי

פיצד אוכל להתקרב לה?

תכלית יציאת מצרים הייתה למען מטרה נעלית: לא רק כדי לשחרר אותם מעבדות תחת יד מצרים, אלא בעקב כדי לקרב אותם לחסות תחת כנפי השכינה, ולהשתעבד למצוות ה'.

בעצם, להפך אותם מעבדי פרעה שיהיו עבדי ה'. רבינו האביר יעקב בספרו 'מחשוף הלבו' בא לבאר: פיצד עושים זאת?

על זה פתח הפסוק: 'ועתה אם שמוע תשמעו - ועתה' הוא לשון תשובה, כי היא שיקת בכל רגע ובכל שעה, כי גם אם שב בתשובה ברגע זה, ברגע הבא יש לו כבר חייב לעשות תשובה על רגע זה, כי יצר מחשבותיו של אדם כל העת לרעה.

עוד רומז הפסוק במלה 'שמעו', שהיא בגימטריא 'קדוש', כי דבקות בקב"ה באה רק למי שנוהג בהנהגות של קדשה וטהרה.

יש אפן נוסף להתקרב אל השכינה, וזה 'תשמעו', ראשי תבות 'תתפללו שחרית מנוחה וערבית'.

עוד דבר מרמז בפסוק, שהוא אמצעי להתקרב אל הקב"ה, 'ושמרתם את ברית', שהן מצוות התורה שנקראות בשם 'אות', והן: שבת, תפלין, ברית מילה.

יום רביעי

מהותם של גדרים וסיגים

בתורה יש שש מאות ושלוש עשרה מצוות, שנמסרו למשה בסיני. מעבר להן יש הרבה סיגים וגדרים שהציבו חכמינו זכרונם לברכה במהלך הדורות, סביב התורה, כדי להרחיק את האדם מן העברה, ולשמר אותו שלא יתקרב למקום העלול להקשילו באחת מתרג"ג המצוות.

רבינו האביר יעקב בספרו 'אלף בינה' (אות ב') מוסיף ואומר, שגם על כל יהודי מוטלת חובה לקבוע לעצמו גדרות, באפן המתאימות לו, כדי למנוע אותו מלעבר עברות.

אדם חייב לזרז את עצמו בקבלות טובות, בהקלטות או באסורים שהוא מקבל על עצמו, לפי תכונות נפשו, שהם יעזרו לו לשמר על מצוות התורה ולהזהר מן החטא.

זהו הענין של 'פרישות' ו'קדשה' המזכרים בדברי חז"ל, שפאשר הן נעשים כדי להנצל מחטא, אין משבח מהם, כמו שאמר התנא בפרקי אבות (פ"ג מ"ג): 'גדרים - סיג לפרישות'.

יום חמישי

טהרה - תנאי הכרחי ללמוד תורה

לפני מעמד הר סיני, אמר הקב"ה למשה רבינו "לך

יום ראשון

כלנו היינו ביציאת מצרים

כל יהודי ויהודי, עד סוף כל הדורות, שרש נשמתו הייתה ביציאת מצרים, כי כלנו - כל היהודים שבכל הדורות - תלויים בשרש נשמתם של ששים רבוא שיצאו ממצרים.

כלומר, כל יהודי נחשב כאלו הוא בעצמו יצא ממצרים ממש.

זו גם הסבה למה שאמרו חז"ל: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים".

רבינו האביר יעקב בספרו 'בגדי השרד' מוסיף ומדגיש, שצריך שהידיעה הזו לא תשאיר 'נחלת השכל' בלבד, אלא צריך שירגיש את זה בכל לבו.

לשם כך צוה הקב"ה את בני ישראל, לזכור בכל יום את יציאת מצרים, ואף צוה עליהם מצוות מיוחדות שהן זכר ליציאת מצרים, כדי שעל ידי המעשה יתעורר לבו של אדם להרגיש את יציאת מצרים, אשר בכחה הוא יצא מאפלה לאורה, ואז זכה לצאת מתחת יד מצרים, ולקבל על מלכות שמים.

יום שני

הכנה לתורה, פיצד?

לפני שהקב"ה נתן לישראל את התורה, הוא הביא אותם לפני הר סיני, ושם צוה עליהם על ידי משה רבינו פיצד הם צריכים להתכונן לקבלת התורה.

דורש רבינו האביר יעקב בספרו 'פתוחי חותם' את הפסוקים האמורים שם, כדי להבין מהי ההכנה הראויה לפני קבלת התורה, ובהם יש רמז על מצוות מסוימות שהן מועילות להכין את האדם שיהיה ראוי לקבל את התורה, והן: יציאת הנחת תפלין, שמירת שבת, ברית מילה, עסק התורה, נטילת לולב ומצות סכה.

והמצוות הללו רמוזות בפסוק:

ואשא אתכם על כנפי נשרים, ואבא אתכם אלי, ועתה אם שמוע תשמעו בקלי, ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה.

וכך דרש את הפסוק:

ואשא אתכם על כנפי נשרים - 'נשרים' בגימטריא יציאת.

ואבא אתכם אלי - 'אתכם אלי' בגימטריא 'טוספת', שהן התפלין.

שמוע תשמעו בקלי - ראשי תבות 'שבת'.

ושמרתם את בריתי - זו ברית מילה.

והייתם לי סגלה והו עסק התורה, שמכחו נעשים ישראל עם סגלה.

וזה רומז גם על לולב וסכה, כמו שאומרים בפיט לחג הסוכות: "סכה ולולב לעם סגלה".

